

Flipped Classroom

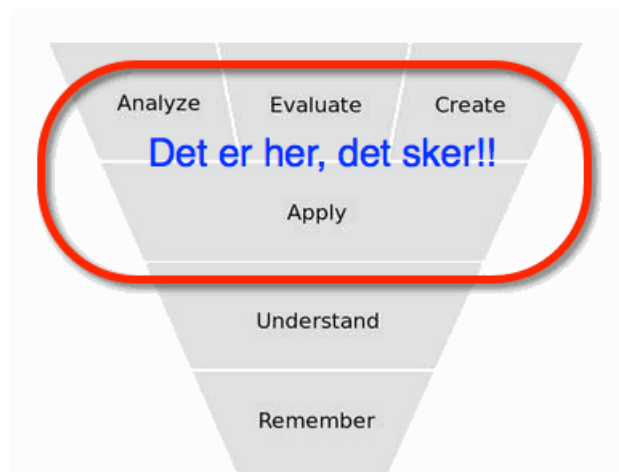
– hvor er vi nu?

Af Jan Bøgh, pædagogisk IT-konsulent,
VUC&hf Nordjylland

Da en række hold og deres lærere i starten af skoleåret 2013 begyndte at ruste sig til at ændre den almindelige undervisning efter nogle af principperne fra det, der rundt omkring i verden, kaldes 'The Flipped Classroom', vidste man godt, at undervisningen ikke fra den ene dag til den anden ville blive revolutionerende. For det første skal man altid passe på med ikke at skylle barnet ud med badevandet, og VUC's undervisning er jo ganske velfungerende med glade og tilfredse kursister i forvejen. For det andet er der tale om en forandringsproces, der kræver at både lærere og kursister lærer sig en anden måde at gå i skole på – og dét tager tid. Så det vi på VUC&hf Nordjylland er i gang med, er en lære- og forandringsproces, som forhåbentlig vil føre til, at vores undervisning bliver endnu bedre og får kursisterne involveret i deres egne læreprocesser i højere grad.

Flipped Classroom /Flipped Learning

Men hvad er så egentligt 'The Flipped Classroom'? Metoden har sin oprindelse i et amerikansk skolesystem, hvor undervisningen i højere grad end hos os i Danmark bygger på en forholdsvis fast skabelon, der går ud på, at læreren gennemgår og forklarer undervisningsstoffet som eleverne derefter bearbejder i form af klasserumsarbejde og lektier. Modellens fortalere trækker ofte på Blooms taxonomier for læring, når de skal forklare, hvorfor flipped Classroom er at foretrække.

Blooms taxonomier revideret af Lorin Anderson

Den grundliggende idé er, at eleverne kun skal lytte i begrænset omfang, og det er derfor afgørende, at kursisten selv arbejder så meget som muligt. Og i skolen betyder det at arbejde som regel, at man indgår i en dialog, hvor man debatterer med andre, at man taler et fremmedsprog, skriver en opgave eller regner på et eller andet matematikstykke.

Det er derfor af afgørende betydning, at læreren mest af alt faciliterer kursisternes arbejdsprocesser. Det vil sige, at de skal være hjælpsomme der, hvor kursisten er ved at gå i stå fordi et problem viser sig uløseligt. Så er det vigtigt, at kursisten hurtigst muligt bliver bragt på sporet igen eller får genopfrisket den manglende kompetence, der er en forudsætning for at kunne løse opgaven.

En anden ting, modellens ophavsmænd taler meget om er det begreb, der hedder *mastery learning*, der betyder, at man altid lærer bedst, når man behersker det, der går forud. Om man bruger Vygotskis formulering, der kalder det for "nærmeste udviklingszone" eller DpU-koryfæet Steen Larsens formulering, der taler om, at læring foregår ved, at man arbejder inden for sin egen båndbredde, er underordnet. Det handler om at læring foregår på kanten af det man kan i forvejen, og er der én, der kan finde frem til kursistens 'kant' er det den professionelle lærer. Derfor er løbende evaluering meget afgørende. Værdien af at hjælpe kursisten med at løse en opgave overstiger rent læringsmæssigt det, at kursisten får den rettede opgave tilbage. Ligeledes kræver det lærerens tilstedeværelse mens kursisten arbejder med stoffet. Læreren skal altså frigøres fra den traditionelle gennemgang af stoffet og i stedet kunne støtte eleven, når denne skal til at anvende det lærte og bruge det i mere kreative aktiviteter.

I en dansk kontekst er der ikke så meget tale om et fuldstændigt brud. Vores undervisningstradition er jo i forvejen præget af, at vi bruger meget tid på 'højere ordens'-aktiviteter i klassen, hvorfor der ikke i samme grad tale om at 'flippe' hele klasserummet. Jeg foretrækker at bruge udtrykket 'Flipped Learning' om undervisningsaktiviteter, hvor læreren ikke fortæller og instruerer, men understøtter kursisternes eget arbejde med undervisningsstoffet – velvidende, at det et stykke hen ad vejen er gammel vin på nye flasker.

Videoklip

Det der især er kendetegnet ved 'The Flipped Classroom' er, at lærerens lektioner er blevet til små videoklip, screencasts, vodcasts, video-on-demand eller hvad man nu vil kalde det. Dvs. små videofiler af ganske få minutters varighed, hvor læreren gennemgår stoffet. Ikke for at overflødiggøre lærerens indsats i klassen, men for at frigøre læreren, så kræfterne kan bruges på det, der for alvor understøtter læringsprocessen - nemlig kursistens arbejde med stoffet.

Samtidig er der overvældende mange udsagn fra elever, der går ud på, at de er vilde med videoklippene. Hvor rigtig mange oplever, at der er noget man ikke får med, når man sidder på klassen og hører lærerens gennemgang, eller måske ikke helt forstår første gang og derfor har behov for at få det gentaget, så giver videoklipet mulighed for at man kan stoppe, spole tilbage og få det en gang til. Akkurat ligesom man kan stoppe for at slå op i en bog eller finde noter, hvis det viser sig, at der var nogle forudsætninger for at få det fulde udbytte, der manglede. Og endelig skal man ikke se bort fra, at mange kursister ganske enkelt er tilbageholdende med at markere og spørge, hvis der er noget, de ikke fanger første (eller anden eller tredje) gang. Her kan det gentages lige så ofte man vil, såvel som det ligeledes ligger der i fremtiden, hvis der er noget, man som kursist har glemt eller skal have repeteret.

Overflødige lærere?

Det er vigtigt, at slå fast med syvtommersøm, at Flipped Learning IKKE overflødiggør læreren. Der er ikke tale om, at undervisningen bliver til selvstudium eller fjernundervisning. Læreren bliver brugt til noget andet og det er altafgørende, at kursisterne har adgang til læreren - både som faglig konsulent, men også

som den, der er med til at sætte rammer og læringsmål op og som kan indgå i den løbende evalueringsproces, der hele tiden skal foregå. Det handler ikke om, at fjerne læreren, men at skaffe tid til lærerens direkte arbejde med kursisterne. Mange får også den tanke, at flipped learning modvirker kursisternes samarbejde. Dette er bestemt ikke tilfældet. Der er mange eksempler på, at kursister der ser instruktionsvideoer sammen i små grupper har stort udbytte af at diskutere stoffet under gennemgangen på videoen - der jo stadigvæk kan stoppes og spoles tilbage lige så ofte man ønsker det.

Kursisternes udstyr

Der er nogle forudsætninger, der skal være på plads, hvis man vil flippe undervisningen. Det er et uomgængeligt krav, at alle kursisterne skal have adgang til det nødvendige udstyr - dvs. en computer eller en tablet, så de kan se og høre videoklippene. Da langt fra alle VUC's kursister har egen computer eller tablet, har vi derfor etableret en udlånsordning, hvor de, der mangler, kan låne en såkaldt Chromebook af VUC. En Chromebook er en simpel form for bærbar computer, der er kendetegnet ved, at den først og fremmest er lavet til at gå på nettet med. Det betyder, at den er glimrende til at se videoklip og iBøger på. Fordelen ved at bruge Chromebooks er, ud over at de er relativt billige, at de er vedligeholdelsesfrie og at de har batterikapacitet nok til en hel skoledag. Da de kursister, der kommer med eget udstyr i forvejen ikke kan forventes at have de samme programmer som vi ellers plejer at bruge, har det været en udfordring at sikre, at alle uanset hvilken enhed de bruger, kunne benytte de samme programmer. Når man skal skrive, bruge computeren til at regne på eller måske lave en præsentation, bruges der derfor programmer, der ligger på internettet, i stedet for de programmer, vi normalt har installeret. Det gør os fuldstændigt uafhængige af hvilken computer eller tablet - eller for den sags skyld en smartphone - der er tale om, ligesom det er underordnet om man sidder hjemme, på studieværkstedet eller i klassen – hvis blot der er internetforbindelse. Men det har selvfølgelig været, og er da også stadig, en udfordring at få en blanding af forskellige computere og helt nye programmer til at fungere smertefrit.

Lærerne og videoklippene

Det er noget helt nyt for vores lærere at undervise på denne måde som Flipped Learning lægger op til – nemlig at skulle flytte sin almindelige undervisning fra tavle og kateder og over på en video. Heldigvis er vores lærere erfarne og har en god indsigt i de voksne, de underviser og samtidig er de alle fagligt stærke, så vi har bestemt ikke skullet starte fra scratch. Men det er alligevel en meget ny situation. I første omgang har det handlet mest om at lære at lave såkaldte screencasts, der er videooptagelser af det, der foregår på en edb-skærm med samtidig tale. Lærerne kan vise billeder, tekst eller film samtidig med, at de taler og det er også muligt at skrive ligesom på en tavle, så man stort set kan lave det samme, som når man står ved tavlen. Ingen af lærerne er endnu begyndt at bruge kamera, hvor de optager sig selv, men det kommer. Det har været vigtigt at gå stiltfærdigt frem med en høj grad af sikkerhed for at undervisningen også fungerer, hvilket hele tiden har været et underliggende krav fra lærerne.

Lærerne har alle deltaget i nogle ganske korte workshops, hvor de har fået instruktion i at benytte de værktøjer, der skal til for at optage screencasts og er alle enige om, at det faktisk er meget lettere end forventet. Og til de flestes forbløffelse, har man meget hurtigt gjort den erfaring, at hurtigt producerede screencasts faktisk virker lige så godt som meget gennemproducerede og redigerede, der er brugt lang tid på at lave. Der sker nemlig ikke noget ved, at der smutter eller et enkelt "æhhh...." eller "øhhh..." - kursisterne kender jo lærerne og autencitet er også en kvalitet. Man skal ikke se bort fra, at de 'digitale

indfødte' som generationerne, der er født efter midt firserne kaldes, er meget vant til at se korte, uproducerede videoer og har en anden oplevelse af dem end vi andre, der med samme terminologi i bedste fald er det, som nogen har kaldt 'digitale immigranter'. Ligeledes har de unge har en forkærlighed for hurtige medier. Så erfaringen er allerede, at man hellere skal lave tre korte end én lang video.

Ingen lærere er selvfølgelig helt upåvirkede af, at man kan blive set og hørt igen og igen, men blufærdigheden ved at indtale lektionerne går hurtigt over og er mest noget, der opleves i begyndelsen, hvor det altid er underligt at høre sig selv tale.

Og hvor er vi nu?

I Frederikshavn og Aalborg er der lige nu to "klasser" på FED, der i fagene dansk, engelsk og matematik, for alvor er gået i gang med at bruge principperne fra flipped Classroom. Inden længe er der en tilsvarende klasse i Brovst, der skal i gang. Ud over vores egentlige Flipped Learning-projekt er der faktisk også nogle af vores fjernlærere, der med meget stor succes benytter screencasts i deres undervisning, selvom det jo selvfølgelig er nogle helt andre konditioner man arbejder under her.

Vi er slet ikke i mål endnu - og det var heller ikke forventet. Men vi er i gang. Der bliver produceret en masse videoklips (i skrivende stund ligger der over 60 videoklip), og det er en fornøjelse, såvel som det, at der udveksles erfaringer lærerne imellem. Endvidere synes lærernes, at det er sjovt at lave videoptagelser, så mon ikke også de begynder at dukke op i den almindelige undervisning inden længe.